

KLASSIEK

Albanova-festival blaast oude muziek nieuw leven in

De ietwat belegen 'Dag van de Oude Muziek' ruimde zondag plaats voor het Albanova-festival. Vernieuwingsoperatie geslaagd.

VAN ONZE MEDEWERKSTER

ANNEMARIE PEETERS

In de wandelingen van de oude muziek mag onderhand eens wat stof weggeborsteld worden. Van de Dag van de Oude Muziek bijvoorbeeld, dertig jaar lang een vaste afspraak. Albanova zette oud repertoire centraal, maar injecteerde het met creatie en avontuur. Terecht. Alle concerten die we beluisterden, ademden een lekker 'op het puntje van je stoel'-gevoel. Bijvoorbeeld: de zangers van **Le Chant sur le Livre** gaven een demonstratie van de technieken waarmee men in de middeleeuwen en de renaissance meerstemmigheid improviseerde. Een beetje duf, denkt u? Nee hoor. Voor de vuist weg een canon bedenken of op een draffje vier stemmen bij elkaar zingen boven op een melodie - we geloofden onze oren niet. Als het niet af en toe bijna fout liep, hadden we doorgestoken kaart vermoed.

Wat ze zongen, verschilde uiteindelijk niet zoveel van wat je op een doorsneeconcert te horen krijgt. Maar het gevoel was radicaal anders: de slome *been there done that*-dimensie viel weg en ruimte plaats voor acute verwondering. Een ander voorbeeld: de hedendaagse muziekgasten van **Zwerm** vierden hun fantasie bot op consortmuziek uit het oude Engeland met behulp van vier elektrische gitaren, een batterij vintage versterkers, klankpedalen, *looping stations* en nog wat technisch tuig. Willi-

am 'angry' Byrd kreeg een fluisterende ruis die de adem benam, de populaire 'In nomine'-melodie van toen werd magisch verhaspeld tot bezwerende minimal music, een folksong van Thomas Ravenscroft werd gekoppeld aan hilarische *Tom & Jerry*-fragmenten. En helemaal op het einde kregen we een verweerde Dowland vol reverb en feedback die ons hart deed zwellen.

Breekbaar

Op Albanova hoefde niet alles 'af' te zijn en ook dat was een verademing - zeker in een concertwereld die grotendeels drijft op kant-en-klare producten. Luitist **Jürgen Debruyen** van Zefiro Torna deed in een toonmoment verslag van een gedurfde ontmoeting tussen zijn eigen muzikale bagage, een monoluidspreker en een stel micro's. De luisteraars keken gefascineerd toe en waren dankbaar deel te mogen uitmaken van zo'n breekbaar experiment. Even breekbaar en schoon waren de grote schelpen van het **Spiral Consort**. Ze brachten zachtjes getoeterde onderwatermuziek onder het rikketikende regendak van de erekoer. Pure poëzie.

Slechts één conclusie: de afwezigen hadden ongelijk. Zeker toen de met niemand te vergelijken **Iva Bittova** er tijdens het slotconcert in slaagde om een kerk vol rusteloze luisteraars, onder wie heel wat kinderen, helemaal stil te krijgen met alleen een minuscule duimpiano en haar legendarische stemgeluid. We kunnen alleen maar hopen dat dit festival verder kan en mag groeien.

Albanova, 29/6, Landcommanderij Alden Biesen (★★★★☆)

Iva Bittova kreeg een hele kerk stil. © rr

Het slome 'been there done that'-gevoel viel weg en ruimte plaats voor acute verwondering

MUZIEK

Is taboe op oordoppen doorbroken?

In 2011 droeg 3 procent van de jongeren oordopjes om naar een concert te gaan, nu 15.

Ruim driekwart van de jongeren vindt een geluidsniveau tot 100 decibel luid genoeg. Dat blijkt uit een onderzoek van de Universiteit Antwerpen. Onderzoekster Annick Gilles bevroeg en testte 87 jongeren van gemiddeld 23 jaar.

Ze concludeert dat de sensibilisering rond gehoorschade effect heeft. 'De helft van de jongeren vond 103 decibel echt te luid.'

'In 2011 gebruikte slechts drie procent van de jongeren oordoppen als ze naar een festival gingen', zegt Gilles. 'Vandaag doet vijftien procent dat al. Veel jongeren geven nu aan bang te zijn voor te luide muziek.' Het taboe rond gehoorbescherming is doorbroken, meent ze.

Gilles voerde bij haar testpubliek ook gehoortests uit. Daaruit blijkt een probleem voor de twintig procent jongeren die permanent last hebben van tinnitus. Ook al horen ze in een normale omgeving goed, in een rumoerige omgeving is dat veel minder het geval. Voor de onderzoekster betekent dat dat de schade zich situeert tussen oor en hersenen. Verder onderzoek is absoluut nodig. (vpb)

DE ARCHITECT OP REIS EEN ARCHITECTUURPIL

KOEN VAN SYNGHEL

In 1967 schreef de Oostenrijkse architect Hans Hollein *Alles ist Architektur*, een pamflet waarin hij op visionaire wijze bouwen als medium van de architectuur verbreedde naar design, beeldende kunst, media... Hollein bekritiseerde niet alleen het modernisme, maar blies het nieuw leven in: 'Architectuur is een ritueel, een monument, symbool, teken, expressie... Het is conditionering van een psychologische toestand.' Hij begreep dat architectuur meer is dan bouwen. Nog voor computertechnologie en nieuwe media bestonden, zag hij hoe perceptie en virtuele ervaring onze omgang met architectuur zouden beïnvloeden.

Hollein demonstreerde in 1968 in het midden van een weide zijn mobiele kantoor. In een transparante, plastic bubbel, opgeblazen door een ventilator, ging hij aan het werk met typemachine en telefoon. Vandaag zijn beide opgegaan in de computer en werd mobiel werken gemeengoed. Maar een jaar voor de eerste raket zou landen op de maan vestigde hij het beeld van gebouwen als

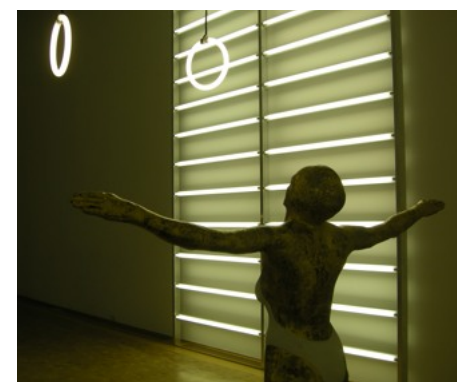
capsules of gelande luchtvaartuigen. Hollein had veel gemeen met kunstenaars, zoals met de pop-art van Claes Oldenburg. Terwijl Oldenburg een tweelingwolkenkrabber (*twin tower*) ontwierp naar het beeld van twee meisjesbenen, tekende Hollein in de geest van de seksuele revolutie torens als fallussen. Terwijl kunstenaars inspiratie zochten in lsd en drugs, provoceerde Hollein met 'kunstwerkjes' als een pil die je kon innemen om architectuur te ervaren, zoals hij ook een pilletje bedacht om de *Kleine Nachtmusik* van Mozart te 'horen'.

Met de architectuurpil ging Hollein de artistiek-ironische toer op om *Alles ist Architektur* kracht bij te zetten. Als architect bewoog hij zich vaak op het domein van de beeldende kunst. Niet toevallig resoneren in de slotzinnen van Holleins pamflet Joseph Beuys' 'iedere mens is een kunstenaar' uit 1967 door. Hollein werd tachtig dit jaar. Zowel zijn thuisstad Wenen als Mönchengladbach, de stad die hij een intrigerend museum van hedendaagse kunst naliet, eren hem

met een tentoonstelling. Hollein stierf echter in april. Zo kreeg zijn dubbel verjaardagsfeest het statuut van hommage.

De man is niet meer, maar zijn boodschap is actueler dan ooit. Actueel in de zin dat Holleins werk bruist van spel, optimisme, levenskracht en een intens geloof in de maakbaarheid van wereld. Dat blijkt zowel uit de tentoonstelling in 'zijn' museum Abteiberg in Mönchengladbach als uit het museum zelf. Vaak versleten als een toonbeeld van postmoderne architectuur belichaamt Abteiberg het optimistische gedachtegoed van de sixties, toen vooruitgangsgeloof nog niet besmet raakte met cynisme en conservatisme.

'Hans Hollein - Alles ist Architektur', nog tot 28 september in Museum Abteiberg Mönchengladbach, Duitsland. 'Hollein', tot 5 oktober in Museum voor Toegepaste Kunst MAK in Wenen, Oostenrijk.

'Die Turnstunde' (1984). © rr

Hollein provoceerde met 'kunstwerkjes' als een pil die je kon innemen om architectuur te ervaren